

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL TYRIMO SEIMO KONTROLIERĖS INICIATYVA

2024-05-09 Nr. 4D-2024/1-98
Vilnius

TYRIMO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. sausio 30 d. pradėjo tyrimą savo iniciatyva Nr. 4D-2024/1-89, siekdama išnagrinėti aplinkybes, susijusias su 2023 m. rugpjūčio 29 d. pažymoje Nr. 4D-2023/1-634 pateiktos Seimo kontrolierės rekomendacijos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (toliau – Ministerija) – „16.1. Pareiškėjui pateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentus išnagrinėti 2023-02-08 Prašymą [toliau tekste ir citatose – 2023 m. vasario 8 d. Prašymas], nepateikus pirmiau nurodytų dokumentų, išnagrinėti Prašymo dalį dėl Pareiškėjo aptarnavimo“ Valstybiniame studijų fonde (toliau tekste ir citatose – Fondas) (toliau – Rekomendacija) – vykdymu.

Ministerija, išnagrinėjusi Rekomendaciją, 2023 m. rugsėjo 25 d. raštu Nr. 1D-197 pranešė, kad pareiškėjui X (toliau tekste ir citatose – Pareiškėjas) nepateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentų, buvo išnagrinėta jo 2023 m. vasario 8 d. Prašymo dalis dėl Pareiškėjo aptarnavimo Fonde. Ministerijai kreipusis į Fondą dėl šio klausimo, Fondas pateikė paaiškinimus. Ministerija atsakė Pareiškėjui 2023 m. rugsėjo 19 d. raštu Nr. 3486.

Seimo kontrolierė 2023 m. spalio 12 d. raštu Nr. 4D-2023/1-634/3D-2075 kreipėsi į Ministeriją, pažymėdama, kad „Pareiškėjas 2023-10-05 raštu informavo Seimo kontrolierę, kad Ministerijai yra išsiųsti jo dukros pavardės keitimo dokumentai. Ministerijai gavus pirmiau nurodytus dokumentus atsiranda pagrindas išnagrinėti Seimo kontrolierės Rekomendacijos dalį – „[...] pateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentus išnagrinėti 2023 m. vasario 8 d. Prašymą [...]“. Buvo prašoma Ministerijos iki 2023 m. lapkričio 15 d. pranešti apie pirmiau nurodytos Rekomendacijos dalies nagrinėjimo rezultatus, pateikiant Seimo kontrolierei atsakymo Pareiškėjui į jo 2023 m. vasario 8 d. Prašymą kopiją.

Ministerija 2023 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. 1D-2329 informavo Seimo kontrolierę, kad Ministerija nėra gavusi Pareiškėjo dukros A. S. „pavardės keitimo dokumentų. Pareiškėjui nepateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentų, Pareiškėjo 2023 m. vasario 8 d. Prašymas nagrinėjamas nebus.“

Pareiškėjas informavo Seimo kontrolierę (pateikdamas jo 2023 m. gruodžio 27 d. kreipimosi į Ministeriją su priedais kopiją), kad jo dukra A. S. „pateikė elektroniniu būdu Ministerijai minėtą dokumentą [A. S. pavardės pakeitimo dokumentą] dar 2023 m. 06 mėn. 19 d.“ Pažymėtina, kad prie Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 27 d. kreipimosi į Ministeriją pridėtas 2022 m. rugpjūčio 26 d. santuokos sudarymo įrašas Nr. 147 bei Ministerijos 2023 m. gruodžio 27 d. patvirtinimas, kad gavo santuokos sudarymo įrašą.

2. Atsižvelgus į tai, kad Ministerijos ir Pareiškėjo pateikiama informacija dėl pavardės pakeitimo dokumento pateikimo Ministerijai yra prieštaringa, šio tyrimo tikslas yra nustatyti, ar Ministerijos pareigūnai pagrįstai neišnagrinėjo Rekomendacijos dalies – „pateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentus išnagrinėti 2023 m. vasario 8 d. Prašymą“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

3. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Ministeriją, prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus, informaciją: ar Pareiškėjas (arba jo dukra) 2023 m. birželio 19 d. elektroniniu būdu perdavė Ministerijai dukros A. S. pavardės pakeitimo dokumentą; kartu pateikti 2023 m. birželio 19 d. Ministerijoje gautų dokumentų registro išrašą; jeigu A. S. pavardės pakeitimo dokumentas buvo gautas, paaiškinti, kodėl nebuvo išnagrinėtas Pareiškėjo 2023 m. vasario 8 d. Prašymas; ar Pareiškėjui kartu su 2023 m. gruodžio 27 d. prašymu pateikus Ministerijai 2022 m. rugpjūčio 26 d. santuokos sudarymo įrašą Nr. 147 buvo išnagrinėtas 2023 m. vasario 8 d. Prašymas ir ar jam buvo pateiktas atsakymas, baigti nagrinėti Rekomendaciją (Pareiškėjui pateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentus išnagrinėti 2023 m. vasario 8 d. Prašymą), pateikti 2023 m. gruodžio 27 d. Ministerijoje gautų dokumentų registro išrašą, kuriame būtų duomenys apie Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 27 d. kreipimosi į Ministeriją su priedu (2022 m. rugpjūčio 26 d. santuokos sudarymo įrašas Nr. 147) gavimą ir kt.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Iš Ministerijos Seimo kontrolierei pateiktų dokumentų bei paaiškinimų nustatyta:

4.1. „[...] nei Pareiškėjas, nei jo duktė 2023 m. birželio 19 d. Ministerijai nėra perdavę A. J. (po pavardės pakeitimo – A. S.) pavardės keitimo dokumento“ (pateiktas 2023 m. birželio 19 d. Ministerijoje gautų dokumentų registro išrašas).

4.2. „Pareiškėjui kartu su 2023 m. gruodžio 27 d. prašymu pateikus Ministerijai 2022 m. rugpjūčio 26 d. A. S. santuokos sudarymo įrašą Nr. 147 [2023 m. gruodžio 27 d. Ministerijoje gautų dokumentų registro išrašas], Ministerija išnagrinėjo Pareiškėjo 2023 m. vasario 8 d. Prašymą ir 2024 m. vasario 27 d. raštu Nr. SR-746 [toliau citatose ir tekste – Atsakymas] atsakė Pareiškėjui.“

Atsakyme nurodyta:

„Ministerija informuoja, kad, 2023 m. gruodžio 27 d. gavusi Jūsų dukters A. S. pavardės keitimo dokumentą, išnagrinėjo Jūsų 2023 m. vasario 8 d. Prašymą, taip pat ir paskesnius Jūsų prašymus: 2023 m. gruodžio 5 d. ir 2023 m. gruodžio 27 d.

Pažymime, kad Ministerija dar kartą papildomai kreipėsi į Fondą dėl išsamių atsakymų į Jūsų klausimus. 2024 m. sausio 18 d. raštu Nr. R2 Fondas pateikė išsamius atsakymus papunkčiui į Jūsų 2023 m. vasario 8 d. Prašyme, taip pat ir paskesniuose Jūsų prašymuose, t. y. 2023 m. gruodžio 5 d. ir 2023 m. gruodžio 27 d., pateiktus klausimus. Fondo raštas pridedamas.

Atkreipiame dėmesį, kad, vadovaujantis Fondo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 540 [...] 5 punktu, Fondo veiklos tikslas yra administruoti valstybės paskolas bei valstybės remiamas paskolas studentams, todėl Fondas 2021 m. gegužės 12 d. raštu Nr. R2 ir 2022 m. rugpjūčio 29 d. raštu Nr. R2 Jums detaliai paaiškino A. J. skolos už studijas išieškojimo klausimą ir priimtus sprendimus.

Taip pat pažymime, kad Ministerija 2022 m. spalio 10 d. raštu Nr. SR-3817 atsakė į Jūsų 2022 m. rugsėjo 17 d. prašymą. Tąkart Ministerija informavo Jus, kad A. J. skolos už studijas išieškojimo klausimu situacija nėra pasikeitusi, taip pat nėra atsiradusių naujų aplinkybių dėl šio klausimo. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija 2021 m. birželio 21 d. raštu Nr. PSA-1147 pateikė Jums išsamų atsakymą, apibendrindama Fondo pateiktą informaciją.

Pažymėtina, kad Ministerijai papildomai kreipusis į Fondą dėl Jūsų klausimų, Fondas 2023 m. sausio 23 d. raštu Nr. R2 Jums pateikė išsamius atsakymus.

Ministerijos nuomone, Fondas tinkamai vykdė savo funkcijas, apibrėžtas Fondo nuostatuose [...].

Taip pat pažymime, kad Jūsų 2023 m. gruodžio 27 d. prašyme pateiktas teiginys, kad Jūsų duktė A. S. pateikė Ministerijai pavardės keitimo dokumentą dar 2023 m. birželio 19 d., yra neteisingas. Pažymime, kad Ministerija A. S. pavardės pakeitimo dokumentą gavo 2023 m. gruodžio 27 d. Net ir Jūsų 2023 m. gruodžio 27 d. prašyme pridėtame Ministerijos elektroniniame

laiške A. J., patvirtinančiame, kad santuokos sudarymo dokumentas yra gautas, matoma 2023 m. gruodžio 27 d. data.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad asmuo savo teisės į žodžio laisvę negali naudoti nepagrįstams, neįrodytiems, žalą asmens (-ų) reputacijai darantiems teiginiams.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, šis atsakymas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos pasirinktinai gali būti skundžiamas Ministerijai (Vilnius, A. Volano g. 2, LT-01124) arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilnius, Vilniaus g. 27, LT-01402) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka ar Regionų administraciniam teismui (Vilnius, Žygimantų g. 2, LT-01102), ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą (<https://ezteismas.lt>) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

4.3. Ministerija akcentavo, kad „2023 m. gruodžio 27 d. gavusi Pareiškėjo dukters A. S. pavardės keitimo dokumentą, išnagrinėjo ne tik Pareiškėjo 2023 m. vasario 8 d. Prašymą, bet ir paskesnius Pareiškėjo prašymus: 2023 m. gruodžio 5 d. ir 2023 m. gruodžio 27 d.“

„Pažymėtina, kad Ministerija tąkart papildomai kreipėsi į Fondą dėl išsamių atsakymų į Pareiškėjo klausimus. 2024 m. sausio 18 d. raštu Nr. R2 Fondas pateikė išsamius atsakymus į Pareiškėjo 2023 m. vasario 8 d. Prašyme, taip pat ir paskesniuose Pareiškėjo prašymuose, t. y. 2023 m. gruodžio 5 d. ir 2023 m. gruodžio 27 d., pateiktus klausimus. Fondo raštas Pareiškėjui buvo pridėtas.“

4.4. Fondo 2024 m. sausio 18 d. rašte „Dėl informacijos pateikimo, atsakant į Pareiškėjo prašymus“ nurodyta:

4.4.1. „Atsakymai į pareiškėjo 2023 m. vasario 8 d. Prašymą (Pareiškėjo rašyba, klaidos – netaisyta):

1. *„Be to [...] Ministerija visai nepateikė savo pavaldžios tarnybos veiklos įvertinimo atskirais jai pateiktais klausimais. Juk ši tarnyba mano dukros gyvenime padarė daug žalos; visaip šmeižia ją įvairiais prasimanymais (kaip antai, kad dukra nėra A kolegijos studentė), kad dukra savanaudiškai naudojasi valstybe, kad dukra nesikreipė į studijų fondą ir t.t.“*

Fondas nesutinka su visais Pareiškėjo šiame punkte išdėstytais teiginiais ir pastebėjimais. Pažymime, kad šie Pareiškėjo teiginiai yra nepagrįsti ir neatspindi esamos situacijos. Fondas, atsakydamas į visus Pareiškėjo skundus, niekada nėra tvirtinęs, kad jo dukra nėra A kolegijos studentė.

Patvirtiname, kad Fondo kreipimosi į teismą metu, tai yra 2018-03-16, skolininkė A. J. (dabar S.) jokioje aukštojoje mokykloje nestudijavo. 2014-10-02 A. J. [...] studijas B universitete nutraukė. Paskolos buvo suteiktos (2010-10-28 ir 2011-10-27) studijoms, Pareiškėjo dukrai A. J. (dabar A. S.), studijuojant B universitete.

Dar kartą atkreipiame dėmesį, kad pagal turimą informaciją iš Studentų registro, studijuoti aukštojoje mokykloje (A kolegijoje) A. J. [...] pradėjo tik 2018-09-01, o Fondas atsakymuose į Pareiškėjo skundus yra nurodęs, kad A. J. [...] 2022-03-09 studijos A kolegijoje buvo sustabdytos. Pagal turimą informaciją iš Studentų registro 2024-01-16, A. J. [...] studijos A kolegijoje vėl nuo 2023-05-25 yra sustabdytos.

Darytina išvada, kad Pareiškėjo teiginiai dėl Fondo jo dukrai padarytos žalos bei šmeižto ir neva tai skleidžiamų prasimanymų – neatitinka tikrovės.

2. *„Vien tik jos brolis D. kreipėsi į Fondą tris kartus teikdamas įvairius pasiūlymus dėl skolos grąžinimo. O aš 10 kartų įvairiais būdais stengiausi susitarti su Fondu, tačiau visos mano, sūnaus ir dukros pastangos buvo bevaisės“*

Fondas kategoriškai nesutinka su Pareiškėjo teiginiais dėl jo ir jo sūnaus bandymo geranoriškai susitarti su Fondu dėl A. J. [...] skolos grąžinimo. Pažymėtina, kad Pareiškėjo sūnus D. niekada nei žodžiu nei raštu nėra kreipęsis į Fondą. Atkreiptinas dėmesys, kad pats Pareiškėjas jokių įrodymų dėl jo sūnaus kreipimosi į instituciją taip pat nepateikė. Fondas taip pat prašo atkreipti dėmesį į tai, kad ankstesniuose Pareiškėjo raštuose nėra pateikta jokia informacija apie jo sūnaus D. bei Pareiškėjo kreipimosi į Fondą su geranoriškais pasiūlymais grąžinti A. J. [...] skolą Fondui. Fondas šiuo atveju pats kelia klausimą: kodėl Pareiškėjas, kaip pareigingas ir dukros gerove bei

emocine būkle besirūpinantis tėvas, Fondui nesumokėjo nė vienos įmokos už savo dukrą (jei jis norėjo ir galėjo tai padaryti).

O tai, kad Pareiškėjas teigia, jog 10 kartų kreipėsi į Fondą dėl dukros paskolos gražinimo, taip pat neatitinka tikrovės, kadangi vienintelis Pareiškėjo kreipimasis buvo, pateikiant 2020-01-28 prašymą (Fonde registruotas 2020-01-28 Nr.76). Minėtame prašyme Pareiškėjas rašė: „Prašau, Fondą, atsižvelgti į mano dukros, A. J., dabartinę kritinę materialinę ir moralinę padėtį. Prašau atidėti skolos išieškojimą, bei atleisti nuo papildomai priskaičiuotų mokesčių, kol bus baigtos studijos A kolegijoje.“

Prašau mane raštiškai informuoti apie priimtus sprendimus, kitu atveju būsiu priverstas kreiptis į aukštesnes instancijas.“

Pažymėtina, kad net ir šitame savo prašyme Pareiškėjas nesisiūlė geranoriškai sumokėti dukros skolą (nei visą iš karto, nei dalimis), tačiau tiesiog primygtinai reikalavo sustabdyti skolos išieškojimą bei to nepadarius, grasino Fondui atitinkamomis pasekmėmis, t. y. „kreiptis į aukštesnes instancijas“.

3. A. J. motina mirė 2022-12-14. „*Tai žinoma prie jos mirties prisidėjo Fondo p. E. J. mobingas ir pertekliniai veiksmai prieš mano dukrą. Motina žinojo, kad dukrai nesiseka susitarti su E. J., kad E. J. iš Jos išviliojo 15000 eurų. Apie motinos ligą E. J. yra išsiųsta ligų išrašai*“.

Vienas iš Fondui įstatymo leidėjo pavestų funkcijų vadovaujantis Valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir gražinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 [...] (toliau – Aprašas), 100 punktu, yra skolų išieškojimas iš valstybės remiamas paskolas gavusių, tačiau jų negražinusių asmenų.

E. J., būdamas Fondo direktorius, kaip ir bet kuris Fondo darbuotojas, vykdė jam įstatymų leidėjo pavestas funkcijas, o kadangi Fondas yra biudžetinė įstaiga ir jos tikslas yra ne siekti pelno, o administruoti valstybės paskolas, valstybės remiamas paskolas ir teikti kitą finansinę paramą studentams, todėl iš paskolų gavėjų įstatymų nustatyta tvarka išieškotos piniginės lėšos yra ir visada buvo naudojamos būtent jau minėtų paskolų administravimui bei reikiamos finansinės paramos studentams teikimui, o ne kokiems nors asmeniniams (finansiniams) Fondo direktoriaus ar paties Fondo darbuotojų poreikiams tenkinti.

Todėl Pareiškėjo teiginys, kad E. J. asmeniškai išviliojo iš Pareiškėjo dukros 15000 Eur yra netiesa (Pareiškėjas niekada nėra pateikęs jokių įrodymų, pvz.: banko išrašų, kurie patvirtintų, kad į asmeninę E. J. sąskaitą buvo gauta 15000 Eur suma), kaip ir tai, kad pats Pareiškėjas Fondo direktoriui E. J.yra siuntęs savo mirusios žmonos ligos išrašus. Tokių dokumentų Fondas apskritai nėra gavęs ir jų siuntimą patvirtinančių įrodymų Pareiškėjas taip pat nepateikė.

Informuojame, kad Fondas apskritai niekada iš paskolų gavėjų nereikalauja pateikti informaciją, apie paskolos gavėjų šeimos narių ligas bei nekaupia jokios informacijos apie jų ligas patvirtinančius ligos išrašus.

4. „[...] dukra jau keturi metai mokosi A kolegijoje, šiuo metu rašo diplominį darbą. E. J. įvairiais veiksmais 4 metus veikė A. psichiką ir labai trukdė jai ramiai mokytis“.

Dar kartą atkreipiame dėmesį, kad pagal turimą informaciją iš Studentų registro, A kolegijoje A. J. [...] pradėjo studijuoti 2018-09-01, Fondas jau atsakymuose į ankstesnius Pareiškėjo skundus yra nurodęs, kad A. J. [...] 2022-03-09 studijos A kolegijoje buvo sustabdytos. Pagal turimą informaciją iš Studentų registro 2024-01-16, A. J. [...] studijos A kolegijoje vėl nuo 2023-05-25 yra sustabdytos.

Darytina išvada, kad (įvertinus studijų sustabdymo laikotarpius) A. J. [...] vis dar nėra baigusi studijų A kolegijoje. Dar kartą pažymėtina, kad 2024-01-16 A. J. [...] studijos A kolegijoje nuo 2023-05-25 vėl yra sustabdytos, o pačios studijos apskritai tęsiasi daugiau kaip 4 metus.

Jei Pareiškėjas nesutinka su Fondo teiginiais ir oficialia informacija iš Studentų registro, jis ar jo dukra turi teisę patys kreiptis į aukštąsias mokyklas ir gauti visą informaciją, susijusią su A. J. [...] ankstesnėmis B U (nutrauktomis) ir dabartinėmis A kolegijoje (šiuo metu sustabdytomis) studijomis.

Nors Pareiškėjas ir teigia, kad Fondo direktorius E. J. įvairiais veiksmais veikė „A. dukros psichiką ir trukdė mokytis“, tačiau pats Pareiškėjas tų veiksmų nedetalizuoja ir vėl gi jokių įrodymų dėl dukros sveikatos sutrikimų medicininių išvadų nepateikia.

5. „E. J. įvairių manevrų ir nusikalstamų veiksmų dėka buvo išviliota 15000,- eurų“.

Pažymime, kad Pareiškėjo teiginys [...] yra nepagrįstas ir neatitinka tikrovės.

Atkreipiame dėmesį, kad Pareiškėjo dukros [...] su kredito įstaiga sudarytomis sutartimis 2010-10-28 Nr. K-2512-2010-71, 2010-10-28 Nr. K-2512-2010-70, 2011-10-27 Nr. K-2512-2011-77 ir 2011-10-27 Nr. K-2512-2011-76 buvo suteikta valstybės garantija, kurią administruoja Fondas. Valstybės garantija reiškia, kad paskolos gavėjui nevykdant įsipareigojimų pagal su kredito įstaiga sudarytą paskolos sutartį (laiku nemokant paskolos įmokų ir palūkanų), šiuos įsipareigojimus už jį kredito įstaigai įvykdo Fondas, t. y. sumoka paskolos gavėjo skolą. Tokiu atveju, paskolos gavėjas lieka skolingas Fondui ir turi grąžinti už paskolos gavėją sumokėtą sumą.

Jei Pareiškėjas ar A. J. [...] nesutinka su Fondo teiginiais ir oficialia informacija, gauta iš kredito įstaigos, jis ar jo dukra turi teisę patys kreiptis į kredito įstaigą ir gauti visą informaciją, susijusią su A. J. [...] buvusiu finansinių įsipareigojimų kredito įstaigai nevykdymu.

Kadangi savo finansinių įsipareigojimų Pareiškėjo dukra [...] kredito įstaigai tinkamai nevykdė, kredito įstaiga nuo 2014-07-14 iki 2017-10-24 kreipėsi į Fondą dėl skolininkės A. J. [...] įsipareigojimų įvykdymo pagal valstybės garantiją.

A. J. [...] nevykdant savo finansinių įsipareigojimų Fondui su pareiškimu Nr. TP-179, kreipėsi į Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmus, prašydamas priteisti iš skolininkės, Pareiškėjo dukros [...] [...].

Fondas gavo iš Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmų 2018-03-19 įsiteisėjusį teismo įsakymą, kaip vykdomąjį dokumentą, civilinėje byloje Nr. eL2-2837-970/2018 dėl priteistų sumų išieškojimo iš A. J. [...].

Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmai 2018-03-19 (bylos Nr. eL2-2837-970/2018) iš Pareiškėjo dukros [...] Fondo naudai priteisė:

1. 6 527,55 € (šešis tūkstančius penkis šimtus dvidešimt septynis eurus, 55 ct) įsiskolinimo;
2. 185,75 € (vieną šimtą aštuoniasdešimt penkis eurus, 75 ct) delspinigių, priskaičiuotų pagal Aprašo 65 punktą (0,02 % dydžio delspinigiai, priskaičiuoti už 180 d. iki pareiškimo pateikimo dienos);

3. 5% palūkanas už priteistiną sumą nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo įsakymo visiško įvykdymo.

2018-08-16 Fondas kreipėsi į antstolės J. J. kontorą dėl skolos išieškojimo iš A. J. [...].

Skola 8121,25 Eur (įskaitant 5 procentus procesinių palūkanų) antstolės J. J. kontoros iš A. J. [...] išieškota ir Fondui buvo pilnai grąžinta 2022-06-06.

Jei A. J. [...] ar Pareiškėjas nesutinka su išieškotos sumos dydžiu ir norėtų skūsti įvykdyti išieškojimą ar jiems kyla kokių nors klausimų dėl išieškojimo teisėtumo, jie patys turėtų kreiptis konkrečiai į skolos išieškojimą vykdžiusią antstolės J. J. kontorą, o ne teigti nepagrįstus ir niekaip neįrodytus šmeižikiškus kaltinimus [...].

6. „Klausimai švietimo Ministrei, kuri iki šiol nėra pareiškusi savo nuomonės dėl E. J. įvairių manipuliacijų užimamomis pareigomis ir perteklinių veiksmų dėl ko mano dukra [...] patyrė didelius materialinius nuostolius bei moralinius pergyvenimus“:

1. „Kokį įstatymą būtų pažeidęs E. J., jeigu dukrai paskolos grąžinimą būtų atidėjęs 4 metams, kol dukra baigs kolegiją. Juk dar iki paskolos grąžinimo pabaigos buvo likę 12 metų“.

Atkreiptinas dėmesys, kad Fondas į Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmus dėl skolos išieškojimo iš A. J. [...] kreipėsi dar 2018-03-16 už suteiktas ir negrąžintas paskolas studijuojant A. J. [...] B universitete (2014-10-02 studijos nutrauktos). Fondui 2018-03-16 metais kreipusis į teismą dėl skolos išieškojimo, A. J. [...] nebuvo A kolegijos studentė ir joks paskolų grąžinimo atidėjimas, vadovaujantis tuo metu galiojančiais teisės aktais, jai apskritai nebuvo galimas.

2. „E. J. slėpdamas nusikalstama veiklą klaidina Prezidentą ir kontrolierę pateikdamas datas, kada kreipėsi į teismą ir kada dukra tapo studente. Jis turbūt žinojo ir žino, kad studentu

tampama kai pasirašoma sutartis su aukštąja mokykla, o ne nuo rugsėjo 1 d. Čia jis norėjo nuslėpti savo klastą.

Kai dukra pasirašė sutartį su A kolegija, E. J. po 10 dienų perdavė jos bylą antstoliui.

E. J. nepaaiškino man iki šiol, kodėl jam nepatiko mano dukra A., kai tapo A kolegijos studente ir E. J. ne padėjo studijuoti (tokia fondo priedermė), o labai apsunkino jos studijas tiek materialiai, tiek psichologine prasme. Ar sutinkate ministre su tokiu mano teiginiu?“.

Atsakydami į klaidinančius Pareiškėjo teiginius, paaiškiname, kad kaip jau buvo minėta, Fondo kreipimosi į teismą metu, tai yra 2018-03-16, skolininkė A. J. [...] apskritai jokioje aukštojoje mokykloje nestudijavo. 2014-10-02 A. J. [...] studijas, kurioms buvo suteiktos paskolos B universitete – nutraukė. Fondas 2014-10-13 Nr. A1-1530, gautu iš B universiteto raštu, buvo informuotas apie A. J. [...] studijų nutraukimą (2014-10-02 išbrauktas (-a) Studijų prorektorius įsakymu Nr. AS-14-1057, negrįžusį (-ią) iš akademinį atostogų į 2014/2015 m. m. rudens semestro studijas). Ši informacija B universiteto buvo pateikta ir studentų registre (2014-10-02 studijų prorektorius įsakymas Nr. AS-14-1057, studijų nutraukimo priežastis „neatvykimas po mokymosi (studijų) pertraukimo“)).

Vadovaujantis Pareiškėjo dukros [...] su kredito įstaiga sudarytų valstybės remiamų paskolų sutarčių 2010-10-28 Nr. K-2512-2010-71, 2010-10-28 Nr. K-2512-2010-70, 2011-10-27 Nr. K-2512-2011-77 ir 2011-10-27 Nr. K-2512-2011-76 nuostatomis, paskolų grąžinimo pradžia yra po 12 mėnesių nuo paskolų sutartyse nurodytos pradinės studijų pabaigos datos arba studijų nutraukimo datos (A. J. [...] atveju)).

Atkreipiame dėmesį, kad Pareiškėjo dukros [...] su kredito įstaiga sudarytomis sutartims 2010-10-28 Nr. K-2512-2010-71, 2010-10-28 Nr. K-2512-2010-70, 2011-10-27 Nr. K-2512-2011-77 ir 2011-10-27 Nr. K-2512-2011-76

Paskolos grąžinimo pradžia nėra susijusi su tuo, ar asmuo mokosi kitoje aukštojoje mokykloje, ar yra įgijęs, ar neįgijęs profesiją, ar yra socialiai remiamas ar pradėjęs dirbti.

Aukštojoje mokykloje (A kolegijoje) A. J. [...] pradėjo studijas tik nuo 2018-09-01 (pagal ankstesnę turimą informaciją iš Studentų registro nuo 2022-03-09 studijos A kolegijoje sustabdytos, pagal turimą informaciją iš Studentų registro 2024-01-16, A. J. [...] studijos A kolegijoje vėl nuo 2023-05-25 yra sustabdytos) ir šioms studijos valstybės remiamos paskolos nėra suteiktos. Studijos A kolegijoje, kurios šiuo metu yra sustabdytos, neturi jokios įtakos gautų paskolų grąžinimui, nes jos buvo suteiktos A. J. [...] studijuojant B universitete (2014-10-02 studijos buvo nutrauktos).

Visa pateikta Fondo informacija apie buvusias ir esamas A. J. [...] studijas yra teisinga ir Fondas jokio sąmoningo ar nesąmoningo Lietuvos Respublikos Prezidento, Seimo kontrolieriaus bei paties Pareiškėjo ir A. J. [...] klaidinimo nevykdo.

Jeigu Fondo teikiama informacija neatitinka Pareiškėjo lūkesčių ar esamos situacijos suvokimo, tai dar nereiškia, kad ji nėra teisinga. Juolab, kad pats Pareiškėjas ar jo dukra jokių įrodymų (dokumentų, pažymų ar kt.), paneigiančių Fondo pateiktus įrodymus bei argumentus nei pačiam Fondui, nei kitoms institucijoms, kurioms pastoviai siunčia skundus, nepateikia.

Fondas kategoriškai nesutinka su Pareiškėjo teiginiu, kad „*Kai dukra pasirašė sutartį su Akolegija, E. J. po 10 dienų perdavė jos bylą antstoliui.*“. Dar kartą primename, A kolegijoje A. J. [...] pradėjo studijas tik nuo 2018-09-01, kai tuo tarpu dėl A. J. [...] skolos grąžinimo Fondas į teismą kreipėsi 2018-03-16, o 2018-08-16 Fondas kreipėsi į antstolės J. J. kontorą dėl skolos išieškojimo iš A. J. [...]. Todėl pateikti Fondo įrodymai kardinaliai prieštarauja Pareiškėjo išsakytam klaidinančiam teiginiui.

Nors Pareiškėjas ir tvirtina neva tai, kad „*E. J. nepaaiškino man iki šiol, kodėl jam nepatiko mano dukra [...], kai tapo A kolegijos studente [...]*“, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Fondo direktorius E. J. apskritai niekada nepažinojo ir iki šiol nepažįsta Pareiškėjo dukros, todėl jokia asmeninė simpatija ar antipatija apskritai negalima. A. J. [...] studijos A kolegijoje (nuo 2018-09-01) niekaip nėra ir nebuvo susijusios su 2018-03-16 pradėtu skolos išieškojimu.

3. „*Kodėl man autobusu iš Druskininkų į Fondo būstinę atvykus jo darbuotoja K. N. atsisakė mane priimti motyvuodama tuo, kad Fondas sudarė sutartį ne su manimi, o su dukra.*

Tik man parašius pranešimą, kad Fondas atsisako mane priimti ir pareikalavus pranešimą užregistruoti K. N. atsisakė jį registruoti. Man pareiškus, kad iškviesiu policiją ir ji privalės užregistruoti mano prašymą ir tik tada ji pradėjo su manimi kalbėtis dėl ko aš atvykau.

Tačiau į mano klausimus K. N. neatsakė, todėl aš paprašiau, kad leistų susitikti su direktoriumi E. J.. Ji pasakė kad jis išvykęs ir grįš po valandos.

Tačiau man pralaukus 2 valandas E. J. nepasirodė. Aš įtariu, kad jis slapstėsi nuo manęs“.

Atkreiptinas dėmesys, kad Fonde nedirba darbuotoja Pareiškėjo nurodyta pavarde (K. N.).

Norime Pareiškėjui priminti, kad Pareiškėjas 2020-01-28 asmeniškai kreipėsi į Fondą ir bendravo ne tik su Fondo Paskolų skyriaus vedėja K. N., bet iš karto į susitikimą su Pareiškėju buvo pakviesta Fondo Paskolų skyriaus teisininkė K. M.

Šio susitikimo metu joks rašytinis ar kitoks Pareiškėjo pranešimas apie atsisakymą jį priimti ar su juo bendrauti Fondui nebuvo pateiktas. Atkreiptinas dėmesys, kad tokio pranešimo egzistavimo faktą patvirtinančių įrodymų, pats Pareiškėjas, teikdamas savo daugkartinius skundus įvairioms institucijoms, taip pat nepateikė. Pažymėtina, kad tokių įrodymų Pareiškėjas pateikti ir negali, nes bendrauti su Pareiškėju Fondo darbuotojos neatsisakė. Dėl šios priežasties ir visi žemiau nurodyti jo teiginiai dėl neva tai grasinimo iškviesi policiją bei prašymo leisti susitikti su Fondo direktoriumi E. J. (Pareiškėjas to net neprašė) taip pat neatitinka tikrovės.

Fondo nuomone, visa prašoma informacija Pareiškėjui buvo suteikta tinkamai ir laiku, griežtai laikantis teisės aktų reikalavimų, tačiau ši informacija tiesiog neatitiko paties Pareiškėjo lūkesčių ir pageidavimų. O kadangi Fondas priima teisingus ir įstatymus atitinkančius sprendimus, atsisakė tenkinti Pareiškėjo neteisėtus pageidavimus, dėl ko Pareiškėjas pradėjo teikti nuolatinius skundus įvairioms institucijomis, tuos skundus vis papildydamas naujomis, anksčiau niekur nenurodytomis aplinkybėmis.

4. *„Kodėl E. J. padidino paskolos dydį iki 6527,55 eurų, nors dukra buvo pasiėmusi paskolą 6000,- eurų“.*

Dar kartą paaiškiname, kad valstybės garantija reiškia, kad paskolos gavėjui nevykdant įsipareigojimų pagal su kredito įstaiga sudarytą paskolos sutartį (laiku nemokant paskolos įmokų ir palūkanų), šiuos įsipareigojimus už jį kredito įstaigai įvykdo Fondas, t. y. sumoka paskolos gavėjo skolą. Tokiu atveju, paskolos gavėjas lieka skolingas Fondui ir turi grąžinti už paskolos gavėją kredito įstaigai sumokėtą sumą.

A. J. [...] atveju Fondui ji turėjo grąžinti gautų ir negrąžintų paskolų sumą bei priskaičiuotas ir nesumokėtas palūkanas, viso 6527,55 Eur.

5. *„Kodėl E. J. iki šios dienos man nenori pateikti pareiškimo teismui. Man reikia žinoti, kaip E. J. apibūdino mano dukros situaciją, kad teismas jai nedalyvaujant priėmė sprendimą perduoti jos bylą antstoliui“.*

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 436 ir 646 straipsniais, 2018-03-19 Fondas gavo iš Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmų įsiteisėjusį teismo įsakymą, kaip vykdomąjį dokumentą, civilinėje byloje Nr. eL2-2837-970/2018 dėl priteistų sumų (6 527,55 Eur – skolos, 185,75 Eur delspinigių, 5% procesinių palūkanų nuo priteistos sumos nuo bylos iškelimo teisme dienos 2018-03-19 iki teismo įsakymo visiško įvykdymo, kreditoriui Fondui) išieškojimo iš A. J. [...].

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 587 str., teismo įsakymas laikytinas vykdomuoju dokumentu. Teismo priimti teismo įsakymai yra vykdomi po to, kai jie įsiteisėja (civilinio proceso kodekso 588 str.). Tai reiškia, kad kreditorius, turintis įsiteisėjusį teismo įsakymą, turi teisę bet kada kreiptis į antstolio kontorą dėl priverstinio skolos išieškojimo, jei skolininkas nevykdo savo finansinių įsipareigojimų kreditoriui. Galiojantys teisės aktai nenumato kreditoriaus, t. y. Fondo, pareigos papildomai, prieš kreipiantis į antstolio kontorą, apie tai informuoti skolininką, gauti skolininko sutikimą ar leidimą kreiptis į antstolio kontorą dėl skolos išieškojimo. Kadangi A. J. [...] ir toliau nevykdė savo finansinių įsipareigojimų Fondui, t. y. geranoriškai nemokėjo teismo priteistos skolos, 2018-08-16 teismo įsakymas buvo pateiktas vykdyti antstolės J. J. kontorai.

E. J., eidamas Fondo vadovo pareigas, turi teisėtus įgaliojimus atstovauti Fondą, tame tarpe pasirašyti bei teikti prašymus antstolių kontoroms dėl skolų išieškojimų.

6. *„Kodėl E. J. perdavęs dukros bylos administravimą antstoliui iš jos paėmė 1500 eurų administravimo išlaidoms, nors administravimą atlikęs antstolis paėmė tik 800 eurų“.*

Pareiškėjo teiginys [...] yra nepagrįstas ir neatitinka tikrovės. Norėdamas pagrįsti šiuos savo teiginius Pareiškėjas turėtų pateikti banko dokumentus, patvirtinančius, kad tokio dydžio, t. y. 1500 Eur suma, buvo pervesta į Fondo sąskaitą arba, kaip jis pats teigia, neva E. J. Atkreiptinas dėmesys, kad jokių įrodymų iki šiol pateikta nėra.

Taip pat paaiškiname, kad Fondas pats priverstinio skolos išieškojimo funkcijos nevykdo, o šios funkcijos vykdymas yra priskirtas išimtinai tik antstoliams.

Atkreiptinas dėmesys, kad antstolių darbo įkainiai yra numatyti Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005-10-27 įsakymu Nr.1R-252 „Dėl sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, patvirtinta Sprendimu vykdymo instrukcija, kuri Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020-07-16 įsakymu Nr.1R-219 buvo išdėstyta nauja redakcija. Kadangi vykdymo išlaidos (atlygis antstoliui už atliktą darbą) yra išieškomos paties antstolio naudai, Fondui nėra žinoma, kokio dydžio jos yra.

Jei A. J. [...] ar Pareiškėjui dar papildomai kyla kokių nors klausimų dėl išieškotų sumų dydžio už antstolio darbą, dėl to jie patys turėtų kreiptis konkrečiai į skolos išieškojimą vykdžiusią antstolės J. J. kontorą.

7. *„Kodėl E. J. klaidino Prezidentą teigdamas, kad dideli administravimo kaštai susidarė dėl antstolio didelių administravimo išlaido. Kaip matote ministre iš mano pateiktų skaičių yra priešingai“.*

Fondas 6 punkte („Klausimai švietimo Ministrei“) jau yra pateikęs išsamų atsakymą šiuo klausimu, todėl pakartotinai jo neteikia.

8. *„E. J. net nežino (turbūt nenori žinoti) kad iš pajamų atėmus išlaidas yra pelnas.*

Tai iš mano dukros paėmus 1500 eurų ir Fondas dėl to neturėjęs jokių išlaidų (tuo metu dukros administravimą atliko antstolis) gavo 1500 eurų pelno. O juk tai ne pelno siekianti organizacija“.

Pakartotinai primename, kad Fondas jokių 1500 Eur administravimo išlaidų nėra gavęs. Norėdamas pagrįsti šiuos savo teiginius Pareiškėjas turėtų pateikti banko dokumentus, patvirtinančius, kad tokio dydžio, tai yra 1500 Eur suma, buvo pervesta į Fondo sąskaitą arba, kaip jis pats teigia, neva E. J.“

4.4.2. „9. *„Kodėl Ministerija Fondui administruoti skiria per mažai lėšų ir E. J. priverstas jas pasididinti iš soc. remiamų ir besimokančių studentų“.*

Valstybės lėšų skyrimo Fondui klausimas nėra priskirtas paties Fondo kompetencijai, todėl atsakymo į šį Pareiškėjo klausimą neteikiame.

10. *„Kodėl E. J. taip nepagarbiai ir aplaidžiai elgėsi su mano dukros skolintais ir iš pašalpų sumokėtais pinigais. Pusė metų nesugebėjo atsiimti iš antstolio mano dukros sumokėtų lėšų“.*

Fondas nesutinka su visais Pareiškėjo šiame punkte išdėstytais teiginiais ir mano, kad visas Fondui ir Fondo direktoriui įstatymų leidėjo priskirtas funkcijas A. J. [...] atžvilgiu įvykdė tinkamai, laikydamasis visų teisės aktų nustatytų reikalavimų. A. J. [...] įsiskolinimas Fondui atsirado tik dėl jos pačios neveikimo bei netinkamo finansinių įsipareigojimų vykdymo. Skola iš A. J. [...], vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis, yra priteista teismo įsakymu, o pats teismo įsakymas pačios skolininkės niekada nebuvo apskustas ir yra įsiteisėjęs. Priverstinis skolos išieškojimas iš A. J. [...] valstybės naudai yra baigtas. Atkreiptinas dėmesys, kad išieškojimą Fondo naudai, vadovaujantis įstatymų reikalavimais vykdė ne pats Fondas, o antstolės J. J. kontora. Fondas pats savavališkai negalėjo iš antstolės J. J. kontoros „atsiimti“ šios kontoros iš Pareiškėjo dukros [...] išieškotų piniginių lėšų, nes išieškota A. J. [...] skolos suma buvo pačios antstolės pervedama į Fondo sąskaitą.“

4.4.3. „Dėl (11., *Prašau ministrės...*“, 12., *Ministre ar jūs...*“, 13., *Jeigu jūs ministre...*) užduodamų Pareiškėjo klausimų bei išsakomų teiginių Fondas nepasisako, nes tai nėra priskirta Fondo kompetencijai. [...]“

4.5. „[...] Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 27 d. prašyme pateiktas teiginys, kad Pareiškėjo duktė [...] pateikė Ministerijai pavardės keitimo dokumentą dar 2023 m. birželio 19 d., neatitinka tikrovės. Ministerija pažymi, kad A. S. pavardės pakeitimo dokumentą gavo 2023 m. gruodžio 27 d., o ir Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 27 d. prašyme pridėtame Ministerijos elektroniniame laiške A. J., patvirtinančiame, kad santuokos sudarymo dokumentas yra gautas, matoma 2023 m. gruodžio 27 d. data.“

5. Pareiškėjo 2023 m. vasario 8 d. Prašymo 11–13 punktuose, į kuriuos paaishkinimų Fondas nepateikė, nes buvo kreiptasi tiesiogiai į ministrę, nurodyta:

„11. Prašau ministrės įpareigoti atitinkamas tarnybas, kad jos grąžintų 1500 eurų mano dukrai kurias studijų fondas pasisavino, kai bylos administravimą atliko antstolis. [...]. 12. Ministre, ar jūs nemanote kad studijų fondo direktorius E. J. prarado žmoniškumo ir padorumo ribas taip pasielgęs su jaunu soc. remiamu ir aukštojoje mokykloje besimokančiu studentu. 13. Jeigu jūs ministre nepripažinsite kad mano dukra dėl E. J. įvairių machinacijų ir perteklinių veiksmų labai nukentėjo tiek dvasiškai, tiek materialiai ir nepatenkinate dukrai grąžinti 1500 eurų, aš būsiu priverstas kreiptis į tiriamąją žiniasklaidą, kuri jums viešai ir profesionaliai išaiškins, kaip nukentėjo mano dukra A., pasirašiusi sutartį su studijų fondu.“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. *Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnis* – „[...] Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

7. Lietuvos Respublikos įstatymai

7.1. *Viešojo administravimo įstatymo* (toliau – VAI):

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį [...]“

12 *straipsnis* – „[...] 4. Viešojo administravimo subjektas motyvuotai gali prašyti kito viešojo administravimo subjekto pateikti dokumentus, informaciją ar nuomonę pagal kompetenciją, kurių reikia administraciniam sprendimui priimti, arba tarnybinės pagalbos. [...]“

7.2. *Mokslo ir studijų įstatymo 19 straipsnis* – „[...] 2. Valstybinis studijų fondas Vyriausybės nustatyta tvarka administruoja valstybės paskolas ir valstybės remiamas paskolas studentams, aukštojo mokslo socialinės dimensijos plėtros priemonių įgyvendinimą, taip pat kitą finansinę paramą studentams, atlieka kitas funkcijas, numatytas Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme.“

7.3. *Seimo kontrolierių įstatymo* (toliau – SKI):

12 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

20 *straipsnis* – „[...] 3. Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas (adresuojama), ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių. Informacija Seimo

kontrolieriui pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.“

22 *straipsnius* – „1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...]. 3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

8. Kiti teisės aktai

8.1. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės):*

29 *punktas* – „Prašymai ir skundai gali būti nenagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytais atvejais, taip pat kituose įstatymuose nustatytais pagrindais.“

35 *punktas* – „Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.“

45 *punktas* – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį [...].“

8.2. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 914 patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos nuostatų (toliau – Ministerijos nuostatai), 2 punktą* – „Švietimo, mokslo ir sporto ministerija formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendina švietimo, mokslo ir sporto ministrui (toliau – ministras) pavestose valdymo srityse.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika:*

2014 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014 – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokių būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAĮ, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...].“

2016 m. vasario 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1150-520/2016 – „[...] atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų. [...].“

Tyrimo išvados

10. Kaip buvo nurodyta pirmiau, šiuo tyrimu siekiama nustatyti, ar Ministerijos pareigūnai pagrįstai neišnagrinėjo Rekomendacijos dalies – „[...] pateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentus išnagrinėti 2023 m. vasario 8 d. Prašymą[...]“.

11. Pagal Ministerijos nuostatus, Ministerija formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendina švietimo, mokslo ir sporto ministrui pavestose valdymo srityse (pažymos 8.2 papunktis). Fondas Vyriausybės nustatyta tvarka administruoja valstybės paskolas ir valstybės remiamas paskolas studentams ir kt. (Mokslo ir studijų įstatymas; pažymos 7.2 papunktis).

Vadovaujantis SKĮ (pažymos 7.3 papunktis), Ministerija privalėjo nagrinėti Rekomendaciją ir apie jos nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierę. Šiuo atveju Pareiškėjui ar jo dukrai pateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikusio asmens pavardės pakeitimo dokumentus

Ministerija turėjo išnagrinėti 2023 m. vasario 8 d. Prašymą, pateikti Pareiškėjui teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą.

Remiantis LVAT praktika, Ministerija, bet koku būdu gavusi informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turėjo patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją kitų teisės aktų nustatytu būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAI taikymo požiūriu Ministerija privalėjo veikti taip, kaip prašė Pareiškėjas (pažymos 9 punktas).

Vadovaujantis konstituciniu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (pažymos 6 punktas), VAI (pažymos 7.1 papunktis), Taisyklėmis (pažymos 8.1 papunktis), Ministerija turėjo išnagrinėti 2023 m. vasario 8 d. Prašymą pagal Ministerijos kompetenciją, šio prašymo turinį ir pateikti Pareiškėjui išsamumo principo reikalavimus atitinkantį aiškų ir argumentuotą atsakymą (nuroydamą visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama prašymo turinį). Ministerija, nagrinėdama 2023 m. vasario 8 d. Prašymą, turėjo teisę kreiptis į kitą viešojo administravimo subjektą (šiuo atveju – Fondą) ir prašyti pateikti informaciją ar nuomonę pagal kompetenciją 2023 m. vasario 8 d. Prašyme nurodytais klausimais.

12. Pagal šio tyrimo metu gautą informaciją (pažymos 4 ir 5 punktai) Ministerija ne 2023 m. birželio 19 d., o 2024 m. gruodžio 27 d. gavo rašytinį sutikimą pateikęs asmens pavardės pakeitimo dokumentą, t. y. 2022 m. rugpjūčio 26 d. A. S. santuokos sudarymo įrašą Nr. 147 (tai patvirtina Ministerijos Seimo kontrolieriui pateikti atitinkamų dienų Ministerijoje gautų dokumentų registro išrašai; pažymos 4.1 ir 4.2 papunkčiai). Taigi, nuo 2024 m. gruodžio 27 d. Ministerijai atsirado pareiga išnagrinėti Rekomendacijos dalį – „[...] pateikus Ministerijai rašytinį sutikimą pateikęs asmens pavardės pakeitimo dokumentus išnagrinėti 2023 m. vasario 8 d. Prašymą [...]“.

Ministerija, nagrinėdama 2023 m. vasario 8 d. Prašymą, įgyvendino teisę kreiptis į Fondą dėl informacijos, nuomonės pateikimo prašyme nurodytais klausimais (pažymos 4.3 papunktis), Fondas 2024 m. sausio 18 d. raštu pateikė Ministerijai prašomą informaciją, paaiškinimus (pažymos 4.4 papunktis). Ministerija, įvertinusi Fondo pateiktą informaciją, 2024 m. vasario 27 d. Atsakymu informavo Pareiškėją apie 2023 m. vasario 8 d. Prašymo išnagrinėjimą, pridėjo Fondo raštą ir konstatavo, kad Fondas, sprenddamas klausimus, nurodytus 2023 m. vasario 8 d. Prašyme, tinkamai vykdė savo funkcijas, apibrėžtas Fondo nuostatuose (pažymos 4.2 papunktis).

Pažymėtina, kad Fondo 2024 m. sausio 18 d. rašte papunkčiui atsakyta į 2023 m. vasario 8 d. Prašyme nurodytas aplinkybes, klausimus, susijusius su Fondo kompetencija. Laikytina, kad į 2023 m. vasario 8 d. Prašyme tiesiogiai ministrei pateiktus klausimus (pažymos 5 punktas, 4.4.3 papunktis) Ministerija atsakė, pateikdama pirmiau minėtą apibendrintą išvadą dėl Fondo veiklos atitikties Fondo nuostatų reikalavimams.

Vadovaujantis SKĮ, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

Pastebėtina, kad konkrečių paaiškinimų į 2023 m. vasario 8 d. Prašymo 9 punkte pateiktą klausimą „Kodėl Ministerija Fondui administruoti skiria per mažai lėšų“ (pažymos 4.4.2 papunktis) nepateikimas sietinas su Fondo veiklos finansavimo klausimais ir neturi tiesioginės įtakos Pareiškėjo teisių įgyvendinimui.

Apibendrinus pirmiau pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Ministerija šio tyrimo metu tinkamai išnagrinėjo Rekomendaciją, 2023 m. vasario 8 d. Prašymą išnagrinėjo pagal Ministerijos kompetenciją, šio prašymo turinį ir pateikė Pareiškėjui išsamumo principo reikalavimus atitinkantį atsakymą.

13. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia.

Atsižvelgus į pirmiau pateiktas išvadas (pažymos 12 punktas), šis tyrimas nutrauktinas, nes pradėjus tyrimą, Ministerija nustatyta tvarka išnagrinėjo Rekomendaciją, pateikė teisės aktų reikalavimus atitinkantį Atsakymą.

14. Kartu Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad, remiantis LVAT praktika (pažymos 9 punktas), Ministerijai pagal savo kompetenciją įvykdžius pareigą ir pateikus tinkamą Atsakymą, tai, kad Pareiškėjo galimai netenkina Atsakyme (jo priede – Fondo rašte) išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats Atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis VAĮ nuostatų.

Tuo atveju, jeigu Pareiškėjo netenkina Atsakymas ir Fondo 2024 m. sausio 18 d. raštas, konstatuotina, kad yra ginčas tarp Pareiškėjo ir Ministerijos, kuris sprendžiamas Atsakyme nurodyta tvarka, pvz., pateikiant skundą Regionų administraciniam teismui (pažymos 4.2 papunktis).

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia savo iniciatyva pradėtą tyrimą dėl Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nutraukti.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė